

BESLUT
2022-03-16

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 1 september 2021

Saken

Studiemedel under sjukdom; även
fråga om återkrav av studiemedel

Överklagandenämnden beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om heltidsstudiemedel för att läsa en sommarkurs vid Linnéuniversitetet under tiden den 7 juni – den 29 augusti 2021 samt 30 poäng på ämneslärarprogrammet vid Göteborgs universitet under tiden den 30 augusti 2021 – den 16 januari 2022.

CSN beviljade heltidsstudiemedel för de sökta perioderna, vecka 23 – 32 och 35 år 2021 – 2 år 2022.

CSN beslutade därefter att NN får studiemedel under sjukdom eftersom hon meddelat att vill ha detta samt att hon har även en godkänd sjukperiod under tiden den 7 juli – 20 juli 2021 och som är pågående.

Sedan NN meddelat att avsåg att läsa vid Umeå universitet under höstterminen begärde CSN att hon skulle lämna av antagningsbesked från Umeå universitet som visar att hon var antagen till studier innan hon blev sjuk.

NN inkom med en bekräftelse från den 10 april 2021 avseende registrering av anmälan till kursen Hem- och konsumentkunskap B om 30 poäng vid Umeå universitet höstterminen 2021.

NN ändrade därefter, den 16 augusti 2021, sin ansökan om studiemedel till att avse sommarkurs vid Linnéuniversitetet samt fristående kurs om 30 poäng under tiden den 30 augusti 2021 – den 16 januari 2022 vid Umeå universitet.

CSN skickade sedan en skrivelse till NN i vilken angavs i huvudsak följande. Om den studerande är sjuk vid starten av nya studier måste denne kunna styrka en avsikt att läsa den aktuella utbildningen om denne varit frisk. CSN saknar uppgifter om NN är antagen till en utbildning under höstterminen 2021. Hon måste därför styrka att hon skulle ha studerat om hon varit frisk.

NN lämnade därefter in ett antagningsbesked av vilket det framgick att hon antagits och tackat ja till kursen Hem- och konsumentkunskap B om 30 poäng vid Umeå universitet höstterminen 2021.

CSN ändrade, den 1 september 2021, beviljningen till studiemedel för vecka 23 – 32 år 2021. CSN beslutade samtidigt om återkrav av studiemedel som betalats ut för vecka 35 – 38 år 2021. Grunden för beslutet var, enligt CSN, att NN inte visat att det var planerat att hon skulle studera under perioden den 30 augusti 2021 – 16 januari 2022 redan innan sjukperioden började den 7 juli 2021. CSN angav vidare att hon inte kan få ordinarie studiemedel eftersom det inte finns några uppgifter om att hon återgått i studier. CSN bedömde även att NN orsakat att studiemedel betalats ut felaktigt eftersom hon lämnat en ordinarie studieförsäkrans trots att hon inte påbörjat studier under hösten 2021.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak följande. Utifrån de dokument hon bifogat går det se att hennes studieplan var att byta lärosäte långt innan hennes sjukskrivning inleddes. Om hon inte blivit antagen hade hon läst på samma utbildning vid Göteborgs universitet. Den 7 juli 2021 genomgick hon en tuff operation och blev därmed sjukskriven. Hon har blivit informerad om att så länge bytet var planerat innan sjukskrivningen så skulle det godkännas men olika handläggare har sagt olika saker. – NN bifogade ett mejl från handläggare vid Umeå universitet i vilket anges att hon anmälde sig till studier där den 10 april 2021 och blev antagen den 14 juli samma år.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet. På nämndens begäran inkom CSN, genom dess rättsavdelning, med ett yttrande och anförde bland annat följande. NN:s sjukperiod infaller under tid för vilken studiemedel har beviljats för fristående kurs under sommaren och för ämnesläroprogrammet vid Göteborgs universitet under hösten. Hennes sjukperiod infaller före höstterminen 2021, det vill säga före studietidens början. För att grunda rätt till studiemedel under sjukdom bör det då framgå att hon skulle ha bedrivit studier vid den utbildning hon nu sökt studiemedel för, det vill säga fristående kurser, om hon inte hade blivit sjuk.

Eftersom NN:s sjukperiod infaller före studietidens början anser CSN att de planerade studierna bör vara knutna till de studier som hon är antagen till när sjukperioden infaller. Hon behöver visa att kursen ingått i den studieplanering som fanns redan innan sjukperioden inleddes.

Det framgår inte av utredningen i ärendet om NN är antagen till, eller har sin plats kvar på ämnesläroprogrammet vid Göteborgs universitet. Hon har bytt från

programstudier till fristående kurser vid Umeå universitet inför höstterminen 2021. Klarlagt är att hon antogs till de fristående kurserna efter att sjukperioden inleddes.

Eftersom NN antagits till de fristående kurserna efter att sjukperioden inföll, framgår det enligt CSN:s bedömning inte att det var planerat att hon skulle ha bedrivit dessa studier om hon inte hade blivit sjuk. Hon bedöms därför inte ha rätt till studiemedel under sjukdom under höstterminen 2021 och CSN anser att överklagandet bör avslås.

Med anledning av CSN:s yttrande inkom NN med en skrivelse i vilken hon anförde bland annat följande. Hon var i kontakt med CSN angående sin sjukskrivning och fick till svar att allt var okej och att hon skulle få studiemedel som planerat. Hon är fortfarande inskriven som student vid Göteborgs universitet, ämneslärarprogrammet, men hon tog paus från dessa studier efter det att hon antogs till Umeå universitet. Detta visar att hon hade tänkt fortsätta sina studier i Göteborg om hon inte blev antagen i Umeå. Hon sökte om att byta universitet men till samma utbildning och hon gjorde detta långt innan hon blev sjuk.

Av handlingarna i ärendet framgår bl.a. att Göteborgs universitet rapporterat att NN har studieuppehåll från ämneslärarprogrammet under tiden den 30 november 2021 – den 5 juni 2022.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår följande. Studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor. Studiemedel får lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Av 3 kap. 26 § studiestödsförordningen (2000:655) framgår bland annat följande. I 27–32 §§ finns bestämmelser om studiemedel vid sjukdom i vissa fall.

I nämnda paragrafer avses med

1. sjukperiod: tid då en studerande på grund av sjukdom oavbrutet har varit
 - a) helt oförmögen att bedriva sina studier, eller
 - b) till hälften oförmögen att bedriva sina heltidsstudier och det rör sig om ett sådant medicinskt väldokumenterat sjukdomstillstånd som motsvarar villkoren för särskilt högriskskydd enligt 13 § första stycket 2 lagen (1991:1047) om sjuklön,
2. studietid: den del av ett kalenderhalvår då en studerande bedriver studier och den del av kalenderhalvåret då den studerande skulle ha bedrivit studier om han eller hon inte hade blivit sjuk.
Bestämmelserna om studiemedel under sjukdom gäller även vid utlandsstudier enligt 20–25 b §§. De frågor som enligt 28–32 §§ ska skötas av Försäkringskassan ska då hanteras av Centrala studiestödsnämnden.

I 3 kap. 27 § studiestödsförordningen anges följande. Studiemedel får lämnas för en sjukperiod som infaller under tid för vilken den studerande har beviljats studiemedel. För sjukperiod som infaller efter studietidens början får studiemedel lämnas bara om en ansökan om studiemedel har kommit in till CSN dessförinnan. Om det finns synnerliga skäl, får studiemedel lämnas även om en ansökan inte har kommit in före sjukperiodens början.

Av 5 kap. 1 § studiestödslagen (1999:1395) framgår följande. Det som betalats ut för mycket ska krävas tillbaka, om någon genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att studiehjälp eller studiemedel lämnats felaktigt eller med för högt belopp. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått studiestöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta. Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning helt eller delvis efterges.

Överklagandenämndens bedömning

I ärendet är ostridigt att NN tidigare läst på ämneslärarprogrammet vid Göteborgs universitet och att hon varit beviljad studiemedel för denna utbildning även under höstterminen 2021. Det är vidare klarlagt att NN sedan ändrat sin ansökan om studiemedel till att avse fristående kurs vid Umeå universitet under höstterminen 2021. Det är också klarlagt att NN:s ändrade ansökan för höstterminen 2021 kom in till CSN den 16 augusti 2021 och att hennes sjukperiod inleddes den 7 juli 2021. CSN har bedömt att NN inte visat att hon skulle ha studerat på den aktuella utbildningen vid Umeå universitet om hon inte blivit sjuk och att hon därför inte har rätt till studiemedel under sjukdom för höstterminen 2021, varför det är denna fråga Överklagandenämnden har att pröva.

Överklagandenämnden har i tidigare ärenden uttalat att när en studerande är sjuk redan vid en studieperiods början krävs, för att studiemedel ska kunna beviljas för den nya studieperioden, att den studerande skulle ha bedrivit studier om han eller hon inte blivit sjuk. Enligt Överklagandenämndens praxis har det därför krävts att den studerande var antagen för studier på ett program eller på fristående kurs enligt en studieplanering redan när sjukfallet inträffade.

Annat har inte framkommit än att NN var antagen till ämneslärarprogrammet vid Göteborgs universitet när sjukfallet inträffade den 7 juli 2021. NN var dock inte antagen till den aktuella kursen vid Umeå universitet vid nämnda tidpunkt och det därför, i det aktuella fallet, inte visat att kursen ingick i en studieplanering som fanns redan innan sjukfallet inträffade. Mot denna bakgrund finner Överklagandenämnden, trots de omständigheter som NN har åberopat, att hon inte har rätt till studiemedel under sjukdom.

NN har därmed, genom att lämna en oriktig studieförsäkran, orsakat att studiemedel betalades ut felaktigt för vecka 35 – 38 år 2021. Grund för återkrav finns därför. För att återkrav ska kunna efterges krävs att det finns synnerliga skäl, det vill säga ytterst speciella omständigheter. De omständigheter som NN har åberopat är inte sådana att det finns synnerliga skäl för eftergift. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Cecilia Hedenström

Beslut har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, Anita Enocksson, Hans Eklund, Staffan Ingmanson, Jessica Levin och Helena Söderberg.

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN